

חומרת מלבין פני חבירו ברבים

א. עוון המלבין פני חבירו ברבים חמור מעוון הבא על [ספק] אשת איש, שכן מצינו בדוד, שהיו מכלימים אותו על שבא על בת שבע אשת אוריה, שנאמר (תהילים ל"ה ט"ו) "וּבְצַלְעֵי", כלומר בשביל אשתי [שהאשה נלקחה מצלע האדם], "שְׁמָחוּ וְנֶאֱסְפוּ נֶאֱסְפוּ עָלַי נְכִים וְלֹא יִדְעֵתִי", כלומר היו שמחים להכלים אותי. ואפילו בשעת אסיפתם ללימוד נגעים ואהלות, [וי"ג כשהיו מתעסקים בדיני מיתות ביי"ד], והיו שואלים אותי, הבא על אשת איש מיתתו במה? והיה דבר זה מכלים אותי, והלבינו פני עד שלא נותר בי דם כלל, ומתוך כך אם קורעים את בשרי, לא היה שותת דם, כמו שסיים "קָרְעוּ וְלֹא דָמוּ". והיה דוד עונה להם, שהבא על אשת איש מיתתו בחנק, ויש לו חלק לעולם הבא, אבל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא.

ב. נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, שכן מצינו בתמר, שהיו מוציאים אותה להישרף, [והתוס' כתבו שכבר היתה קרובה לאש], ולא אמרה, "ליהודה נבעלתי", אלא שלחה לו ברמז, ואם יודה הוא מעצמו יודה.

בת שבע אשת אוריה

נחשבה לדוד כספק אשת איש

לפי פירוש רש"י, כל היוצא למלחמת בית דוד היה כותב לאשתו גט על תנאי, שאם ימות [או לא אשוב בסוף המלחמה] יהיה גט, שמא לא ישוב, ותהא אשתו זקוקה ליבם או עגונה. וכל אותו זמן היו נשות החיילים כספק מגורשות, כי עדיין לא ידוע אם יתקיים התנאי או לא.

ולפי פירוש רבינו תם, כל היוצא למלחמת בית דוד היה כותב לאשתו גט גמור בלא תנאי, אלא שהיו עושים זאת בצנעה, כדי שלא יהיו קופצים על נשותיהם לנושאן, ולכן היו נחשבות לשאר בני אדם כספק אשת איש, אף שבאמת היו פנויות.

במי נאמר איסור אונאה

הכתוב אומר, "ולא תונו איש את עמיתו", ודרשוהו כך, עם שאתך בתורה ובמצוות אל תונהו.

אונאת האשה

אמר רב, לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה, ימהרו להיפרע ממנו עוון זה.

שערי תפילה ושערי דמעות

אמר רבי אלעזר, מיום שחרב בית המקדש, ננעלו שערי תפילה, שנאמר, "גַם כִּי אֶזְעַק וְאֶשְׁנֶע שְׁתֵּם תִּפְלְתִי" (איכה ג' כ'). אבל שערי דמעה לא ננעלו, שנאמר, "שְׁמְעָה תִּפְלְתִי ה' וְשִׁוְעֵתִי הֶאֱזִינָה אֶל דְּמָעֵתִי אֶל תְּחַרְשִׁי" (תהילים ל"ט י"ג), שינה לשונו בין תפילה ושוועה, לבין דמעה, שתפילה ושוועה נאמרו עם בקשה חיובית, "שמעה", "האזינה", ועל דרך זה היה לו לומר לעניין דמעה, "דמעתי ראה" או "דמעתי קבל", ומתוך ששינה ואמר "אל תחרש", מסתבר שאין לפרש "אל תחרש" מלשון בקשה, אלא מלשון עתיד, כלומר בטוח אני שלא תשתוק ותחריש מהדמעות.

ואמר רב חסדא, ששער אחד של תפילה לא ננעל, והוא שער תפילת אונאה, והמתפלל על שאונו אותו בדברים נענה, שנאמר, "כֹּה הִרְאֵנִי וְהִנֵּה ה' נָצַב עַל חוֹמַת אֶנְךָ וַיִּבְדֹּד אֶנְךָ" (עמוס ז' ז).

ורש"י פירש [בע"ב], שאשת רבי אליעזר היתה מקובלת מבית דוד, [שהיתה בת למשפחת הנשיאים שהיו מזרע דוד], ששער תפילת אונאה לא ננעל, כי אונאה צער הלב היא, וקרוב להוריד דמעות, ואם כן לדעתה הדבר למד מהכתוב, "אל דמעתי אל תחרש".

ההולך בעצת אשתו

אמר רב, כל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם, שנאמר "רק לא הָיָה כְּאֶחָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לְעִשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר הִסְתָּה אֹתוֹ אִיזְבֵּל

אֲשֶׁתוֹ" (מלכים א' כ"א כ"ה), כלומר, מה שהלך בעצתה, גרם לו את אובדנו.

ללשון הראשון, הכוונה לעצות בענייני העולם, שבהם אין ללכת אחר עצת אשתו, אבל בענייני ביתו, יש לשמוע לה.

וללשון השני, הכוונה לעצות בענייני שמים, כלומר בקיום התורה והמצוות אין ללכת אחר עצת אשתו, אבל בשאר דברים, אפילו בענייני העולם יש לשמוע לה.

ועל אותם עניינים שאין איסור לשמוע לעצת האשה, אומרים האנשים, "אתתך גוצא, גחין ולחיש לה", כלומר אפילו אשתך קטנה, כפוף עצמך אליה ושמע דבריה.

פרעון העבירות

אמר רבי אלעזר, **על כל העבירות הקב"ה נפרע על ידי שליח, חוץ מאונאת דברים**, שהוא נפרע בעצמו, שנאמר "ובידו אנך", ולא מסרה לאחרים.

עבירות שאין פרגוד ננעל בפניהם

אמר רבי אבהו, **שלוש עבירות אין הפרגוד [=מחיצה שבין שכונה לצבא מרום] ננעל בפניהם, להפסיד ראייתם מן המקום אלא תמיד רואה אותם עד שנפרע.**

א. אונאת דברים – שנאמר, "ובידו אנך".

ב. גזל – שנאמר, "חָמָס וְשָׂדֵי יִשְׁמַע בָּהּ עַל פְּנֵי תְּמִיד" (ירמיה ו' ז').

ג. עבודה זרה – שנאמר, "הָעַם הַמְּכַעֲסִים אוֹתִי עַל פְּנֵי תְּמִיד זִבְחִים בְּגִנוֹת וּמִקְטָרִים עַל הַלְּבָבִים" (ישעיה ס"ה ג').

יהא זהיר שתהא תבואה בתוך ביתו

אמר רב יהודה, **לעולם יהא אדם זהיר שתהא תבואה בתוך ביתו, שאין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה**, שנאמר, "הַשָּׂם גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם חֵלֶב חֲטִים יִשְׁפִּיעְךָ" (תהילים קמ"ז י"ד). ואמר רב פפא, היינו דאמרי אינשי, כמשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תגרא בביתא.

ואמר רב חיננא בר פפא, לעולם יהא אדם זהיר שתהא תבואה בתוך ביתו, **שלא נקראו ישראל דלים אלא על עסקי תבואה**, שנאמר "וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מְדִינָה וְעָמְלָק וּבְנֵי קָדָם וְעָלוּ עִלָּיו. וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוּל הָאָרֶץ עַד בּוֹאֲךָ עֲזָה וְלֹא יִשְׁאִירוּ מַחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשָׂה וְשׁוֹר וְחֲמֹר. כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם יַעֲלוּ וְאֶהְלִיֵּהם וּבָאוּ כְּדֵי אַרְבָּה לָרֶב וְלָהֶם וְלִגְמֻלְיהֶם אֵין מְסָפֵר וַיָּבֵאוּ בְּאָרֶץ לְשַׁחְתָּהּ. וַיִּדַל יִשְׂרָאֵל מֵאֲד מִפְּנֵי מְדִינָה וַיִּזְעַקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' (שופטים ו' ג'–ו').

זהירות בכבוד אשתו

אמר רבי חלבו, **לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בשביל אשתו**, שנאמר "וּלְאֲבָרָם הֵיטִיב בְּעִבּוֹרָה" (בראשית י"ב ט"ז). וזה שאמר רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו [=כבדו נשותיכם כדי שתתעשרו].

תנורו של עכנאי [וי"ג חכנאי]

התנורים שבזמן חז"ל היו עשויים מחרס, כעין קדירות גדולות, ואחר שהיו צורפים אותם בכבשן, היו מושיבים אותם על הארץ, כשפיהם כלפי מעלה, וטחים אותם סביב בטיט, כדי שיהיו הדפנות עבות לשמור את החום, [וממלאים אותם בגחלים, ומדביק את העיסה בדפנות ואופה], ומאחר שהיו התנורים מטלטלים, ולא בנויים באדמה, דין כלי חרס יש להם, ומקבלים טומאה.

ותנור שלא נעשה כולו מחרס אחד, אלא שעשו [בכבשן] חוליות חוליות של חרס, והעמידו אותן זו על גב זו, וטחו הכל בטיט, הטיט מחבר את החוליות, ועל ידו נחשבות כל החוליות ככלי אחד, ולכן גם התנור הזה מקבל טומאה ככלי חרס.

ותנורו של עכנאי, הוא תנור שנעשה חוליות חוליות, אבל לא הניח אותן זו על זו, אלא נתן חול בין חוליה ולחוליה, וחיבר הכל על ידי הטיט.

ונחלקו חכמים ורבי אליעזר בדינו, רבי אליעזר

מטהר, כי מחשיב אותו ככלי העשוי מחול, שאינו מקבל טומאה, וחכמים מטמאים, כי מחשיבים אותו ככלי חרס המקבל טומאה.

ונקרא התנור הזה תנור של עכנאי [וי"ג חכנאי], משום שהקיפו את התנור בדברים וטענות, עד שהחליטו חכמים לטמא אותו, ונחש שדרכו להקיף עצמו גם כן נקרא עכנאי, [או חכן]. ותוס' כתבו שיתכן שבעל התנור היה נקרא כן.

וכשראה רבי אליעזר שלא קבלו חכמים את דבריו, ביקש להוכיח את צדקתו על ידי מופתים שעשה, [חרוב נעקר ממקומו. ואמת המים חזרה לאחוריה. וכותלי בית המדרש הטו ליפול. ובת קול יצאה משמים ואמרה שהלכה כמותו בכל מקום]. אבל על החכמים לא עשו דברים הללו רושם, כי מאחר שנתנה תורה, אין לסטות ממה שנאמר בה, אף לא על ידי מופתים, ובתורה נאמר "אחרי רבים להטות", ויש לפסוק הלכה כרבים.

וכדי שלא יהיה פקפוק בדבר, ולא ירבו מחלוקות בישראל, וידעו הכל שאין הלכה כיחיד במקום רבים, אפילו נעשים לו מופתים, עמדו החכמים על פי רבן גמליאל הנשיא, והביאו את הטהרות שטיהר רבי אליעזר שלא כדעתם, ושרפום, וכשלא חזר בו רבי אליעזר, נמנו והחליטו לנדותו.

וכשאמרו, מי ילך ויודיע לו שהוא מנודה, קיבל עליו רבי עקיבא ללכת. מה עשה? לבש שחורים ונתעטף שחורים, [להראות צערו על העניין], וישב לפני רבי אליעזר בריחוק ארבע אמות, [שכן צריך להתרחק מהמנודה]. אמר לו רבי אליעזר, מה יום מיומים? אמר לו רבי עקיבא, רבי, כמדומה לי שחברים בדלים ממך.

הבין רבי אליעזר שנתנדה, ונהג כמנודה, קרע בגדיו, וחלץ מנעליו, ונשמט וישב על גבי קרקע. ומחמת צערו זלגו עיניו דמעות, ולקה העולם בזיתים ובחטים ובשעורים. וי"א שגם בצק שביד אשה התקלקל. וכל מקום שנתן בו עיניו, נשרף. ואף רבן גמליאל היה בא בספינה, ועמד עליו נחשול לטבעו. וניצול רק אחרי שאמר לפני הקב"ה, גלוי וידוע לפניך שלא עשיתי לכבודי ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל.

אשתו של רבי אליעזר, היתה אחותו של רבן גמליאל, ומאותו יום לא הניחה לרבי אליעזר ליפול על פניו בתפילה, כי ידעה שכשיזכיר צערו בתפילה, ימות רבן גמליאל, ובאמת כשטעתה פעם אחת, ולא מנעה ממנו מליפול על פניו, מיד מת רבן גמליאל.

האם משגיחים בבת קול הפוסקת הלכה

לדעת רבי יהושע אין משגיחים בבת קול כלל. וי"א שבמקום שיש ספק כמי הלכה, משגיחים בבת קול, [כגון לעניין מחלוקת בית שמאי ובית הלל, שבית הלל היו רבים, ובית שמאי היו חריפים יותר, והכריעה הבת קול שהלכה כבית הלל].

ויתכן שלדעת רבי אליעזר משגיחים בה תמיד, ולכן רצה להוכיח ממנה שהלכה כמותו נגד הרבים.

אזהרות ישראל על הגרים

המאנה את הגר בדברים עובר בשלושה לאוין. [א] "וגר לא תונה". [ב] "וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו". [ג] "ולא תונו איש את עמיתו".

הלוחץ את הגר [לתבוע ממנו חוב כשאינו לו לשלם] **עובר בשלושה לאוין.** [א] "ולא תלחצנו". [ב] "וגר לא תלחץ". [ג] "ולא תהיה לו כנושה".

התורה הזהירה על הגר ב-36 מקומות. וי"א ב-46 מקומות. מפני שסורו רע. [יצר הרע שלו גדול מאחרים. א"נ מנהגו רע, ולכן יש להיזהר בו יותר].

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)